NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 2982

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL

MỖI SỐ: 0$02

NGÀY THỨ SÁU 14 DECEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N°1273

	HANOI						
	Phủ, Sở Sở, Nhà buôn, Nhà báo, Nhà in	Người đưa đến nhà	Đại lý Cửa hàng	Đại lý Trung-kỳ, Ai-lao	Nam-kỳ, Đại-Pháp và các thuộc địa	Ngoại-quốc
Một năm	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các hàng và các công-sở	»	3.00	3.00	3.00	3.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur: P. H. SCHNEIDER
Directeur: NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef: PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant: NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique: TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 le c/m
Réclame dans le 1er corps. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái gương ái-quốc của một bà lão nhà-quê

Tạp-chí *Annales Politiques et Littéraires* xuất bản kỳ mới rồi có đăng tin một bà lão nhà quê ở nước Pháp vào khoảng sáu, bảy mươi tuổi, được ăn-thưởng ngũ-đẳng bắc-đẩu bội-tinh, nguyên bà này có 14 con, 22 cháu (cháu gọi bằng bà). Trong cuộc đại Âu-chiến vừa qua, bà có tám người vừa trai vừa rể, cùng ra đầu quân đánh giặc; 4 người con trai bà đều tử-trận ở nơi chiến-trường. Chẳng thế mà thôi, bà lại còn đứng chủ-trương một khu ruộng 25 mẫu tây đất (chừng ngót 70 mẫu ta), mỗi lợi hằng năm của bà về loài ngũ-cốc không phải là nhỏ. Chánh-phủ qui-quốc ra ân ban thưởng như vậy chẳng qua chỉ vì bà có lòng ái-quốc đó thôi. Cái lòng ái-quốc của bà, ta xin bày tỏ ra như sau này:

Trước hết bà có nhiều con, đó cũng là một điều ái-quốc đấy.

Các nước — nhất là những nước đã dự cuộc Âu-chiến vừa rồi — nước nào cũng bị cái nạn dứt dân ». Nguyên do nạn ấy là bởi rằng phần nhiều con dân trong nước bị cuộc chiến-tranh mà hao-sút đi mất. Và chẳng bao nhiêu những người tài-giỏi tráng kiện ở cả những nơi trận tiền, thì khỏi sao mà sự sinh-sản trong nước chẳng kém ít hơn xưa. Vì vậy, cái nạn « ít-dân » là cái nạn đang khiến những nước văn-minh lưu-tâm chú-ý đến hơn nhất trong buổi bây giờ. Như nước Đại-pháp bị hại về cuộc chiến-tranh vào bậc nhất, nhì trong đồng-minh liệt-quốc thì trong nước lập ra không biết bao nhiêu là hội-hè để bảo trợ việc cưới-xin, cưu-mang sự sinh-đẻ nói tóm lại là để kéo lại cho nước đủ — mà nhất là hơn — cái số dân đã bị hao hụt đi thuở trước. Vì vậy, hễ ai là người ở nước Pháp mà sinh đẻ nhiều con thì thường được những hội ấy ban thưởng cho một số tiền rất hậu.

Bà lão nhà quê vừa nói trên kia cũng là một người ái-quốc, vì bà đã chẳng quản mang nặng đẻ đau mà giúp cho nước-nhà được thêm số dân là sự rất cần của một nước xưa nay, nước có nhiều dân thì việc sửa-sang lại các miền bị phá trong nước mới chóng hoàn thành được.

Sau nữa bà lại có vừa trai, vừa rể, 8 người đã đầu quân ra đánh giặc. Trong số 8 người ấy, bà có 4 người con trai bị tử trận; thế là bà đã tỏ lòng ái-quốc gấp 4 người nam-nhi, vì có bà thì mới có 4 người trai-trẻ là con bà kia bỏ mình về nước thế chứ! Xét ra, bà thực là người can-đảm lắm, để con đứt ruột ra mà biết gượng vui cho con yên lòng thờ nước tận-trung, tưởng đem sánh với các bà hiền-mẫu ở về thời cổ cũng không lấy làm hổ-thẹn gì.

Một điều ái-quốc nữa của bà là bà chịu hết sức về nghề nông để cung cấp lương thực cho nước; trong khi bao nhiêu tài-tử ẩnh-hùng phải ra biên-thùy chống-giữ giang-sơn mà nếu trong nước không có ai chăm nom về đường thực-nghiệp để sản lượng cho quân lính thì dẫu quân lính có võ-nghệ cao-cường cũng khó bề chiến-thắng được. Như vậy, những người tráng-kiện trong nước, một phần ra đánh trận, một phần ở nhà làm lụng ruộng-nương, hai phần đó cũng quan-trọng bằng nhau. Nhưng nếu cái phần ở lại trong nhà lại được những người phụ-nhân đảm-đương như người nhà quê trên kia cả thì có phải cái phần ra nơi hàng trận có thể tăng lên nhiều lắm không! Xem thế thì mụ nhà quê ta tuy không ra đánh giặc, nhưng đứng chủ-trương ngót 25 mẫu đất, sản ra bao nhiêu lương-thực cho quân quan, lại thay được người nam-tử đảng lẽ phải làm việc mình để cho người ta có thể ra nơi hàng trận được nữa; bà quả cũng là một người lính, song là một người lính đánh trận từ khi mới lấy chồng đẻ con, từ khi mới tậu đất làm ruộng cho đến tận bây giờ vậy.

Vì bà làm được công việc ái-quốc như thế mà chính-phủ Đại-pháp ban thưởng cho bà được ngũ-đẳng bắc đẩu bội tinh, cũng là để treo một cái gương ái-quốc cho bọn quần thoa vậy.

Trông người lại ngẫm đến ta. Chao ôi! ta không xiết lòng hổ-thẹn được! Sự đẻ nhiều con cho nước giàu dân với sự sinh nhiều lợi cho nước giàu của chính là những sự mà người đàn-bà ta không lấy chỉ làm khó-khăn cả, chớ như đến sự bắt con đi lính, giục con đi lính, thực là một sự mà người đàn-bà ta ít người cam-đảm làm nổi. Người đàn-bà Tây mỗi khi tiễn con đi đánh giặc, dẫu chết trong lòng mà thường bao giờ cũng làm ra mặt vui-vẻ để con yên tâm về việc nước, người ta đã coi nghĩa-vụ nặng hơn thâm-tình, quốc-gia to hơn mẫu tử, người ta đã biết bỏ mình cách cao-thượng về việc công-ích vậy. Còn như đàn-bà mình thì sao? Chẳng nói gì đến sự tiễn chân con đi ra trận, ngay như con ra vì việc làm ăn phải đổi đi xa, mẹ cũng hết điều ngăn cản cho con phải bỏ việc mà ở nhà rồi. Làm thân con trai khi gặp giặc giã phải thì nhau ra chốn trận tiền, mà được lúc thái-bình phải đi đó đi đây cho lịch-duyệt, cho từng trải, ngõ-hầu mới làm nên công kia việc nọ khả-dĩ lợi-ích cho quốc-dân xã-hội, chớ cứ suốt đời ở nhà với mẹ thì biết ngày nào khôn! Đã đành rằng thế, nhưng phải bà mẹ có chí giữ con, thì con đã có lòng trung tất có bụng hiếu, khó bề cưỡng nổi lời mẹ được. Vậy trong một nước, bao nhiêu người mẹ cũng thế, thì bao người con cũng khó lòng mà đi đây đi đó học-tập thành-tài mà làm hiển-danh cho nước với nhà được! Người đàn bà ta thường để tình riêng lẫn trên nghĩa cả, nên sánh với người đàn-bà tây kém một vực, một trời. Bà lão, nhà quê vì lòng ái-quốc được ân-thưởng bội tinh trên kia thực đáng là một bà thầy cho bọn nữ-lưu của ta vậy. Các bà bây giờ và các bà mai sau này hà chẳng nên theo cái mô-phạm làm mẹ ấy sao!

Tả thuật cái tin qui-hóa vừa kể trên kia, ngoài sự khuyến-khích cho người phụ-nhân nước ta, ta còn nghiệm được một bài học rất hay, là một người dân trung-thành, bất cứ dân ông hay dân bà, bao giờ cũng có nghĩa-vụ thờ nước như nhau.

B. N. H.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 12 và 13 Décembre 1923

Việc trong hạt trú-bình

Nền kinh-tế trong hạt sông Rhur một ngày một khá thêm. Ngày 11 Décembre mới đây đã có sáu chuyến hỏa-xa cấp-hành đi lại.

Các cửa hàng của các quan trú-binh đặt ra để cho nhân-dân trong hạt sông Rhur có nơi mua được vì ăn thức dùng theo giá phải chăng, trong tuần lễ mới rồi đã bán được 250 500 quan. Trong tuần lễ trước bán được 148 000 quan.

Việc trong dất Rhénanie

Tại Rhénanie đã chế ra một thứ tiền-tệ có giá nhất-định. Bản-vị là đồng tiền mark kim tệ. Nhà ngân-hàng ở Rhénanie sẽ phát-hành thứ tiền ấy.

Ở Cologne có tin đồn nói rằng các chủ ngân-hàng nước Đức, và các nhà tư-bản Pháp-Bỉ đã soạn xong bản điều-lệ về nhà ngân-hàng sẽ dựng ở Rhénanie.

Việc chánh-phủ trung-ương nước Đức

Hội-đồng mười lăm viên của nghị-viện đã xét bản chỉ dụ về việc hỏi các quan chức. Quan thượng-thư bộ Vận-tải bàn nên cải-hoán lại các hỏa xa, và phản-đối việc bãi các quan chức.

Ở Berlin có tin đồn nói rằng tại một vài công quán chánh-trị, có bàn đến việc xin hội Vạn-quốc đặt quyền điều-tra về cái năng-lực nước Đức để xin các nước giúp sức cho nước Đức. Có lẽ chánh-phủ nước Đức sẽ đệ giấy để cầu cứu với các nước. Nhưng trước khi đạt giấy cầu cứu chánh-phủ sẽ cố gắng một lần cuối cùng để chỉnh-đốn lại nền tài chánh xem có được không đã.

Nước Đức và nước Hoa-kỳ

Bản giao-ước thương-mại của nước Đức và nước Hoa-kỳ định hạn là mười năm.

Việc nước Bồ-đào-nha

Bình-linh của chánh-phủ giao-chiến với đảng phản-nghịch hồi 21 giờ và hồi 23 giờ. Bọn khởi-nghịch có ném hai quả bôm. Một người chết và nhiều người bị thương. Bọn khởi-nghịch muốn giao cho nhà binh thống quyền quốc-vụ, rồi sau sẽ lập một tòa nội-các về đảng Quá-kích.

Sáng việc khởi-nghịch đã đẹp yên. Ban đêm quan thủ-tướng đã đến thăm trại lính.

Việc nước Ý

Nước sông Tibre lên to, đê ran mất ba chỗ, cái cầu Saint-Angi rất là nguy cấp.

Việc nước Nga

M. Kamenefl, được tái cử lòng-trưởng các hội-đồng Xô-viết nước Nga.

Việc nước Mexique

Có tin nói rằng đảng khởi-nghịch vẫn tiến, và đã đến Apizaco.

Tại hội Vạn-quốc

Sáng ngày hôm thứ tư, tòa trị-sự hội Vạn-quốc đã xét công việc của hội-đồng coi về các sự cần kíp của hội Vạn-quốc ủy-quyền cho các cường quốc bảo-hộ. Tòa trị-sự có tỏ ý vui lòng về những thiện quả đã gây được lại các hạt giao cho liệt-quốc cai-trị.

Tại Thủ-đàn nghị-viện nước Pháp

Ngày hôm qua, Thủ-đàn nghị-viện đã bỏ phiếu ưng xét bản dự-án về việc lập lệ cho người chạy, hoặc người đại-biểu những kẻ bỏ cõi, hễ có bao nhiêu con trẻ vị thanh-niên, thì được quyền bỏ vé bầu bấy nhiêu lần. Số phiếu ưng-chuẩn 440 phiếu. Số phiếu phản đối là 35.

Tại Nguyên-lão nghị-viện nước Pháp

Ngày hôm thứ tư Nguyên-lão nghị-viện đã ưng chuẩn mấy khoản về bản luật nói về tiền trợ cấp.

Mỏ nỏ — Người chết

Một cái mỏ ở Haute Silésie bị nổ. 13 người thợ bị trọng thương. 3 người bị hại.

Tàu bè bị nạn

Một chiếc tàu của nước Argentine tên là Amalita bị hư máy, và nước chảy vào. tàu sẽ đem đến chữa ở Toulon.

LÒNG CAN-ĐẢM PHI-THƯỜNG của một phi-hành-gia nước Pháp

Nhờ về lòng can-đảm của một nhà phi-hành-gia Pháp mới đây mà ở Hoa-kỳ đã đỡ được một cái nạn lớn. Người ấy tên là M. Marcel Ruellan, đã làm nghề tàu bay trong buổi chiến-tranh mới rồi. Hôm ấy tại trường bay ở Colden (New-Jersey) có một cuộc thi bay. M. Ruellan ngồi trên cái tàu bay của M Marcel Mathias cầm máy. Tàu bay hỏng máy sắp đâm xiên xuống đất. M. Ruellan trông cái chiều tàu chạy lúc bấy giờ, biết nếu cứ để máy đâm chếch xuống thì rơi vào chỗ đông người, vội nhảy ra chỗ giường máy lấy thân thể mình làm đỡ hãm máy cho tàu theo đường thẳng mà rơi xuống. Đến lúc tàu rơi xuống đất M. Marcel Mathias bắn ra ngoài tàu bị thương nhẹ mà thôi. Còn M. Marcel Ruellan bị giường tàu đập vào thân thể tan nát thì chết ngay lập tức. Người can đảm ấy để lại một người vợ góa và một người con còi.

MỘT THỨ NGỌC TRAI MỚI

Ngọc dừa

Ngọc dừa là một thứ ngọc mới tìm thấy ở trong quả dừa. Ngọc này cũng đẹp, nhưng không có thể cạnh-tranh được với ngọc trai, mà cũng không thể cạnh-tranh được với ngọc trai nhân tạo của Nhật-bản. Ngọc này trắng thật như sữa, nhưng thiếu hẳn chất trai (nacre) chỉ nguyên có chất vôi (carbonate de chaux) cũng như ngọc trai khác mà thôi.

Người ta tìm thấy ngọc này trong những quả dừa, nhưng mà cũng hiếm lắm, họa là mới có một quả có ngọc. Trong những xứ làm dừa, dân thổ-trước cho sự tìm được ngọc dừa là một sự trời cho, người nào có phúc mới tìm được.

Một nhà bác-học, là M. Huenger ở Amsterdam, đã khảo-nghiệm ra rằng, những quả dừa có ngọc phần nhiều là những quả *dừa điếc* cả.

Tin Trung-hoa

Ngày 4 Décembre 1923

Dương-hi-Mẫn đóng quân ở Thạch-long

Dương-hi-Mẫn (Liên-quân) kéo quân đến đóng Thạch-long định thừa thế sang đánh Huệ-châu, Bảo-lu và Trấn-ninh.

Lương-hồng-Khải đánh Lâ-xuân-Vinh

Lương-hồng-Khải phái Giang-... cho Tôn-Văn tổ bày sự đánh Lâ-xuân-Vinh.

Tin Tào-Côn

Mấy ngày nay Tào-Côn đau không dậy được, việc khoản tiếp tân khách giao cho Lục-Châm thay mặt.

Tin Bắc-quân

Quân-cơ-xử định nghị: trước sai Tôn-truyền-Phương và Vương-thừa-Toàn chia đường đi qua Mân-châu ra đánh úp Tô-châu và Hoàn-châu. Cơ chiến-tranh tả đã gần đến, nhân dân đều có ý nhao-nhác sợ hãi.

Tin Ngô-bội Phu bị hành thích

Mấy ngày trước ở Thượng-hải huyện truyền rằng Ngô-bội-Phu bị hành thích, nhưng đến hôm nay cũng không có tin đích xác.

Tỉnh Giang-tây xin tài giảm chức tuần-duyệt sứ

Hội-viên ở Giang-tây đánh giây thép về Bắc-kinh, xin tài giảm chức tuần duyệt sứ; ở Thượng-hải đều ngờ rằng việc ấy do Thái-thành-Huân chủ trương.

Công-sứ nước Bồ-đào-nha đối với việc bảo-hộ thiết-lộ

Công-sứ Bồ sang thăm Ngô-dục-Lân, lại khuyên Ngô nên trù liệu phương-pháp bảo-hộ thiết-lộ cho mau. Ngô bẹn trong năm ngày sẽ trả lời dích xác.

Ngày 5 Décembre 1923

Tin Tôn-Văn

Tôn-Văn đã sang đến Đông-giang, kích lệ trưởng-sĩ, mưu khôi phục Huệ-châu và Bắc-la.

Quân Trương-hồ thắng-trận

Quân Trương-hồ lấy lại được Nam-hùng và lương-thực khí-giới rất nhiều.

Việc bảo-hộ thiết-lộ

Ngô-bội-Phu và Vương-thừa-Mân đều phái quân đoàn về Bắc-kinh, do giao-thông-bộ điều khiển về việc bảo-hộ thiết lộ.

Tôn-bảo-Kỳ thương-nghị về vấn-đề quan-thuế

Tôn-bảo-Kỳ đặt yến mời những người quan yếu ở Ngoại-giao bộ và tài-chánh bộ để thương-nghị về vấn đề quan-thuế.

Chánh-phủ Nhật-bản đối với việc thương-khách Trung-hoa bị hại ở Nhật

Công-sứ Nhật trả lời cho Cố-duy-Quân rằng: đã tiếp giây thép của chánh-phủ Nhật nói hiện đương trù liệu việc trừng trị quân hung đồ và bồi thường an mạng cho thương khách Trung-hoa bị hại.

Việc tổ-chức Nội-các

Phái Thiên-tân và phái Bảo-định đã dự định người tổ-chức Nội-các, bảo ý cho Tôn-bảo-Kỳ tổ chức, nhưng Tôn không nghe.

Tin Trương-hồ

Ở Thượng-hải có tin rằng từ khi Mã-Tế phụng mệnh Ngô-bội-Phu, đem quân sang giúp Trương-hồ, thu liễm cả quyền binh, không những đảng phái Đam-diên-Khải tức giận, cả đến bộ hạ Triệu-hằng-Dịch cũng có oán trách Triệu về việc đón rước Bắc-quân, chắc ở Trương-hồ nay mai sẽ có việc biến động to.

MỘT THỨ THUỐC KHÔNG NGỜ

Loài cỏ là một giống vật trừ độc rất mạnh

Mới đây bác-sĩ Georges Louvel, ở Ferté-Macé có đăng trong một tạp-chí Y-học một bài nói về cái công-dụng của loài cỏ trong việc trị bệnh. Cứ như ý bác-sĩ thì giống cỏ có cái tính trừ độc rất mạnh.

Bác-sĩ nói trong một cái chuồng cứu hay một cái chuồng bò kia dịch-tễ phát ra súc-vật chết hại, giả thử đem một con đã nhiễm độc đến, thì những súc-vật ốm lại khỏe lại, mà bệnh dịch không lan ra nữa.

Bác-sĩ nói bác-sĩ muốn lập một nơi trị bệnh, mà chỉ dùng cái hơi hoi của loài cỏ làm thuốc mà thôi. Bác-sĩ lại nói: Người Do-thái không hay mắc bệnh đau phổi, có lẽ tiên-tổ ngày xưa làm nghề mục-súc, quen ở gần gũi với các dàn dê luôn và ăn thịt dê, máu dê nhiều, nên thành ra lục-phủ ngũ-tạng có chất trừ độc, mà con cháu ngày nay cũng được nhờ cái máu tốt ấy vậy.

SỐ BẠCH-KIM CỦA THẾ GIỚI

Nước Nga ngày trước vốn là một nước sản xuất ra bạch-kim nhiều nhất trong thế-giới. Trước cuộc Âu-chiến, nước Nga sản ra được 90% cái số bạch-kim của thế-giới, nghĩa là hằng năm nước Nga sản ra được 300.000 lạng bạch-kim. Nhưng từ khi có cuộc Âu-chiến, đến giờ, số bạch-kim của nước Nga sản xuất, một ngày một kém sút, đến năm 1920 chỉ còn có 25.000 lạng mà thôi. Từ đấy xứ Colombie đứng vào hạng thứ nhất, năm 1912 các mỏ trong xứ ấy sản ra được 12.000 lạng, đến năm 1921 được 32.000 lạng.

Chỉ có hai nước ấy là nhiều thôi, còn các nước khác thì không có mấy. Năm 1920, xứ Úc-đại-lợi, khai được 1.400 lạng, và nước Hoa-kỳ thì chỉ được 714 lạng. Trong nước Đức cũng có mỏ bạch-kim, nhưng mà xấu lắm, mà đường khai-khẩn cũng khó lắm.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Thành-ngữ và ngạn-ngữ

(Tiếp theo)

Mất lòng trước hơn được lòng sau.
Khôn đâu cho qua trẻ, khỏe đâu cho qua già. (?)
Gậy ông lại đập lưng ông.
Bếp trong nhà lại để cho gà khác bới.
Khôn cho người ta dại, dại để cho người ta thương, chớ lương-vương mà người ta ghét.
Lều-lão như chào gạo lương. (1)
Như thả trâu vô rừng.
Như bàn thịt chó treo đầu dê.
Như kẻ lộn đệu.
Lươn nằm lỗ, lại chê lệch dài. (nghĩa là nói con lươn cũng dài như con lệch, tại vì nằm không khoanh trong lỗ, vì dụ người ấy cũng như người mà lại chê lẫn nhau.)
Bà mất sâu tai,
Thương ai thì đẹp, ghét ai thì hèn,
Quen mặt không quen phép,
Mặt lắm răng, vắc lẻ sống làm vậy.
Dẫm đâm như bật nước đầy,
Trăm hay cho lắm chẳng tày dạy quen.
Có tên thì cũ, có chữ thì đọc,
Đẹp vỏ dưa, thấy vỏ dưa thì sợ.
Đành cho chết, cái nết không chừa.
Con-cưng là con hư. (2)
Hảo hơi thất sắc,
Mặt xanh nanh vàng.
Gậy mùa vườn hoang. (nghĩa là những người hay tự đắc một mình.
Có gan ăn trộm, có gan chịu đòn,
Cha hẳn lú, có chú hẳn khôn.
Mấy đời nước chảy là môn cho đầy,
Trò nào trống ấy.
Nhà giàu dứt tay, cũng bằng ăn-mày đỏ ruột.

(Còn nữa) Đam-Phương biên tập

(1) Gạo lương là gạo để lâu năm lắm.
(2) Con-cưng nghĩa là con yêu thương lắm hư.

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N°1273

Tin sau cùng

Việc nước Bồ-đào-nha

Tòa nội-các Bồ-đào-nha từ chức.

Việc nước Thụy-sĩ

M. Chuard trúng-cử Giám-quốc nước Thụy-sĩ.

Đức với Pháp

Chánh-phủ trung-ương nước Đức quyết nghị xin với nước Pháp cho trực tiếp điều-đình về việc hạt sông Rhin và hạt sông Rhur.

Việc trong hạt trú binh

Bọn thất-nghiệp ở Bochum chiếm đoạt lấy các xưởng, mà bộ chủ-quyền yêu-cầu thợ thuyền phải ưng làm mười giờ một ngày mới nhận cho vào làm việc.

Cuộc công-thải Đông-pháp

Cuộc mở số lần thứ bảy

(Tiếp theo)

69.453	82.740	95.620	109.006
69.600	82.771	95.687	109.143
69.664	83.035	95.770	109.145
69.812	83.065	95.837	109.274
69.839	83.255	95.918	109.429
70.084	83.424	96.188	109.446
70.136	83.463	96.404	109.452
70.173	83.638	96.522	109.540
70.225	83.806	96.590	109.825
70.392	83.825	96.621	109.869
70.550	83.836	96.786	109.899
70.569	83.912	97.018	110.025
70.833	83.973	97.083	110.151
70.884	84.087	97.325	110.197
70.914	84.099	97.594	110.234
70.961	84.125	97.993	110.263
70.990	84.195	97.998	110.321
71.020	84.312	98.040	110.424
71.029	84.592	98.233	110.924
71.067	84.719	98.440	111.082
71.106	84.829	98.496	111.163
71.371	85.047	98.516	111.302
71.492	85.081	98.564	111.286
71.740	85.139	98.620	111.527
71.772	85.160	98.713	111.801
71.794	85.220	98.740	111.815
71.975	85.318	98.780	111.875
72.094	85.814	98.820	112.046
72.623	85.837	98.856	112.090
72.632	85.848	99.024	112.141
72.991	85.897	99.063	112.324
73.008	85.918	99.149	112.352
73.112	86.345	99.303	112.365
73.236	86.362	99.332	112.625
73.244	86.401	99.351	112.628
73.246	86.425	99.376	112.679
73.375	86.430	99.468	112.685
73.649	86.611	99.584	113.018
73.721	86.690	99.640	113.142
73.787	86.715	99.761	113.370
73.868	86.927	99.817	113.380
73.995	87.049	99.909	113.418
74.032	87.291	99.947	113.484
74.221	87.502	100.017	113.524
74.261	87.518	100.118	113.589
74.563	87.612	100.645	113.666
74.682	87.679	100.809	113.737
74.982	87.738	100.884	113.765
74.995	88.365	100.921	113.773
75.001	88.510	101.062	113.815
75.005	88.566	101.138	113.829
75.017	88.611	101.187	114.028
75.081	88.632	101.189	114.052
75.133	88.657	101.397	114.097
75.170	88.665	101.533	114.278
75.257	88.673	101.665	114.419
75.273	88.686	101.769	114.494
75.467	88.801	101.888	114.547
73.553	88.846	101.911	114.616
75.633	88.936	102.188	114.749
75.789	88.989	102.315	115.208
75.822	89.039	102.354	115.245
75.900	89.059	102.489	115.247
75.912	89.085	102.823	115.930
76.034	89.094	102.882	116.042
76.142	89.138	102.943	116.141
76.173	89.425	102.982	116.249
76.228	89.457	102.994	116.429
76.314	89.646	103.189	116.471
76.322	89.673	103.369	116.541
76.476	89.676	103.485	116.588
76.657	89.918	103.600	116.592
76.699	90.016	103.628	116.690
76.926	90.112	103.761	116.738
77.089	90.169	103.780	116.742
77.203	90.225	103.808	116.836
77.236	90.270	103.844	116.861
77.317	90.278	103.909	116.867
77.804	90.333	104.153	116.940
78.040	90.419	104.177	117.053
78.092	90.433	104.239	117.260
78.242	90.479	104.276	117.418
78.258	90.593	104.280	117.427
78.288	90.624	104.510	117.478
78.292	90.975	104.682	117.580
78.300	91.111	104.804	117.692
78.315	91.378	104.916	117.890
78.342	91.434	105.103	118.108
78.511	91.506	105.383	118.161
78.683	91.576	105.447	118.414
78.713	91.618	105.550	118.426
78.817	91.641	105.936	118.482
78.961	91.659	105.943	118.497
79.175	91.680	105.951	118.735
79.205	91.760	105.983	118.774
79.332	91.951	106.055	118.863
79.458	92.024	106.100	119.144
79.499	92.027	106.130	119.179
79.552	92.148	106.273	119.236
79.652	92.258	106.431	119.637
79.744	92.565	106.446	119.767
79.776	92.597	106.495	119.906
80.032	92.665	106.498	120.035
80.108	92.692	106.566	120.063
80.110	92.699	106.569	120.223
80.115	92.847	106.612	120.286
80.284	93.022	106.693	120.472
80.331	93.130	106.791	120.527
80.408	93.145	106.961	120.653
80.711	93.291	107.014	120.692
80.842	93.292	107.241	120.826
80.949	93.295	107.327	120.842
80.960	93.318	107.382	121.016
81.014	93.388	107.401	121.159
81.273	93.500	107.486	121.177
81.336	93.733	107.607	121.477
81.422	93.801	107.651	121.385
81.570	93.826	107.688	121.630
81.656	93.834	107.836	121.782
81.754	93.905	107.895	121.806
81.850	94.127	107.910	121.809
82.037	94.134	108.123	121.938
82.099	94.253	108.319	121.967
82.144	94.506	108.369	122.150
82.157	94.921	108.462	122.287
82.290	95.154	108.473	122.411
82.303	95.261	108.490	122.681
82.309	95.284	108.509	122.717
82.819	95.412	108.544	122.720
82.853	95.447	108.577	123.024
82.724	95.558	108.956	123.101

Những phiếu quốc-trái có số ở trên này thì được lĩnh tiền tại các sở Kho-bạc trong cõi Đông pháp bắt đầu từ ngày 15 tháng giêng tây.

Khi lĩnh chỉ phải trừ tiền thuế nhà nước đã định mà thôi.

Các người có những phiếu ấy phải đem nộp phiếu tại Kho bạc từ bây giờ để tiện việc kiểm soát. Khi nộp sẽ có giấy biên nhận.

Tự do diễn đàn

Tiếp theo bài (Các nhà trước-thuật xứ Bắc-kỳ ta nghĩ sao)

Số báo ngày 1er Octobre vừa rồi, ông H. T. B. có dẫn lời báo Nam-kỳ phàn nàn rằng « hiện nay ít sách hay mà đọc, và có ý mong ở các nhà trước thuật xứ Bắc-kỳ ta ». Ông lại bàn sự trước-thuật về dĩ vãng và hiện-thời ở Bắc-kỳ ta, rồi ông lại mong về tương lai này và tỏ lòng khuyến-miễn các nhà trước-thuật nên chuyên trọng về đường đạo-đức để khỏi hại đến đường giáo-dục của bọn thiếu-niên.

Thoạt nghe lời ông nói, thì tưởng chừng như ông có ý châm chích mấy nhà trước-thuật ở xứ ta chỉ luẩn-quẩn ở mấy bài thi ca, mấy giọng ái tình, thêu dệt những lời tuyệt nguyệt phong hoa, bia dắt những sự hoang đường quái đản, để mua danh với đời. Song xét ra cho kỹ, thì thực là lời nói công bình không có ý gì khác cả.

Nước ta hơn 4000 năm nay, vốn là một nước văn-hiến vẫn tôn sùng cái đạo giáo của đức Khổng, xưa kia cũng nhiều sách trước-thuật bằng chữ nho. Về sau này chữ quốc-ngữ thịnh-hành, phàm thư từ văn-chương đều dùng quốc văn cả, cho nên những sách trước-thuật bằng chữ quốc-ngữ cũng đã khá nhiều. Và xứ Bắc-kỳ ta từ Đinh, Lý, Trần, Lê đến nay, vốn là một nơi căn bản của nước, là cái kho văn-nhân mặc-khách, cho nên những sách đã trước-thuật so với Trung-Nam hai kỳ thì có phần nhiều hơn. Thế nhưng mà những sách đã xuất-bản ấy phần nhiều là sách xem cho tiêu khiển mà thôi. Còn về phần giáo-dục mà nhất là sách để dạy dỗ trẻ con và luyện cho trẻ con nên một cái tư-cách tốt thì bây còn ít lắm. Vậy thì trừ những sách ngâm nga tiêu khiển ra, ta cần phải trước-thuật ra những sách có ích lợi; thứ nhất là cho trẻ con thì cốt được giản dị dễ hiểu, mà trong lời nói có ngụ cái ý-kiến khuyên răn dạy bảo, khiến cho đứa trẻ miệng đọc mà bụng hiểu, cứ theo ý-tứ trong sách mà luyện tập với tính minh.

Còn về phần người nhớn đọc thì các sách bằng quốc-văn có bổ-ích cho người xem cũng còn ít. Những nhời nhẽ cao kỳ, những kiến-thức rộng rãi, mà tập thành quyển sách để phô diễn ra đời, khiến cho người trong nước xem mà tăng quảng kiến văn mở mang trí não, thì tưởng chừng như cái mũi giùi hãi còn nấp trong tay áo, chửa đến ngày thò ra.

Mong mỏi thay! ước ao thay! hiện nay phong hội càng ngày càng mở, cái tư-tưởng càng ngày càng rộng, phàm cái tinh thần trí não của người ta đều nhờ ở sách vở để làm kẻ đưa đường. Vậy thì, đã không có sách hay, lấy đâu làm người hay, mà nhất là đàn trẻ con thì lại cần phải vỡ lòng bằng sách hay để luyện não đúc hồn, để sau này cứ theo con đường thẳng đó mà noi đến cái trình-độ cao.

Tuy vậy, nói cho phải thì sự trước thuật cũng không phải là một sự dễ, có nhẽ cũng bởi cái trình-độ của quốc-dân cao đến thế nào, thì cái học thức tự khắc tiến lên đến đấy. Nước ta là một nước bán khai, đương buổi phong-trào duy-tân bành trướng này, trí thức mỗi ngày một tăng-tiến, về đường trước-thuật cũng đã có nhiều tay có tài. Nhưng mà trừ ra mấy ông đã đi du-lịch đem cái kiến-văn của mình làm ra sách cho các bạn đồng bào công lãm, những sách ấy đã nhiều thứ có giá-trị; còn như mấy nhà kia kiến-thức cũng chưa giàu có, tư-tưởng cũng chưa mở mang, nhân hoặc muốn bán sách để hưởng lợi-quyền, hoặc muốn đem văn-chương để mua danh giá, đã vô bổ cho thời thế, lại làm hại cho trẻ con, như thế chẳng hóa làm giảm mất cái giá-trị của các nhà trước-thuật sao.

Ôi! trước-thuật! trước-thuật! sự trước-thuật đã khó, nên người trước-thuật cũng khó. Người ta đã bão-phụ cái tài nần-áo, không muốn ích riêng một mình, cho nên trước-thuật ra để hành thế. Vậy thì không muốn ích riêng một mình tất phải công ích cho cả mọi người, đã gọi là công ích thì khi trước-thuật thành một bộ sách gì phải xé, xem có xứng đáng chữ công ích không, như thế thì quyển sách đã trước-thuật ấy mới là có giá-trị, cái người có được cái tiếng trước-thuật mới thực là đích đáng, mà những sách trước-thuật ra ấy mới có thể dẫn bảo những người không biết đến chỗ biết, khỏi phụ tấm lòng quốc dân đã tặng mình ba chữ « Trước-thuật gia ».

Hỡi các nhà trước-thuật xứ Bắc-ta ơi! Cố đi! cố đi! nào đạo-đức, nào văn-chương, ta lấy làm cốt-tủy; nào học-vấn, nào tư-tưởng, ta sẽ nối theo sau, ta nên vị bọn hậu-sinh mà tìm cái để làm phương-châm, làm dẫn tuyền, chớ đừng như mấy nhà kia chỉ khua môi múa mép mà đã tự hào, khiến cho bọn hậu-sinh ta bắt chước, mà tập thượng cái thói phù hoa.

Đ. T. Q.

Cuộc thi thơ

Của Nữ-sĩ Ngô-thị-Quyên

Thơ

MCCLXXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu nguy-nga rộng một vùng.
Cung Lý vẫn trơ cùng nắng gió,
Bia Lê còn đứng với non sông.
Đường như đã vắng người danh lợi,
Cửa Khổng thêm nhiều khách Bắc [Đông.
Đối cảnh lại càng thêm mến cảnh,
Lòng này cảnh hỡi thấu cho cùng.

Tô-L.-Giáp
Làng Ô-mễ, Thái bình

MCCXC

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Khổng là nơi kỷ-niệm chung.
Trải mấy xuân-thu trong đất Bắc,
Vẫn bền hương-hỏa với trời Đông.
Sóng văn lai láng tràn sông Nhị,
Bể học mênh-mông lấp núi Nùng.
Sự nghiệp muôn năm ghi tạc đề,
Lưu danh thiên cổ với non sông.

Trần-minh-Hồ tức Bích-Du
57, Rue du Chanvre, Hanoi

MCCXCI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trải mấy tang-thương đạo chẳng cùng
Sỗ nhận trơ trơ Nùng gió bụi,
Tam quan thăm thẳm Nhị gương trong
Bảng vàng bia đá còn ghi tạc,
Bề bạc non xanh chẳng ngại ngùng.
Nhớ tự Lý, Trần khơi đạo-mạch,
Cung tường đấu cũ hãi rêu phong.

Đào-văn-Bình
Chánh tổng Tả Thanh oai, Hà-đông

MCCXCII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Quốc-học nền xưa phải đó không?
Hồn nước đúc nung vang bóng Tứ,
Tấm thiêng tưởng tượng khói hương [Hồng
Năm châu phong hóa bao di-chuyển,
Một cõi phồn hoa sẵn tủ chung.
Cũng muốn long-ô bàn cuộc thế,
Nùng kia vẫn ngất Nhị còn trong.

MCCXCIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Linh tú chung vào một miếu chung.
Khói ngát nhang thơm nền Lạc-Việt
Gió xuân mưa hóa cảnh Qui-Mông.
Bia cao gương tỏ màu hoa-quốc,
Tường cũ rêu in nếp cổ-phong.
Thành quách chuyển dời còn vết Giám
Quốc-hồn riêng chốn bể dâu không.

Đỗ-xuân-Khôi
65, Rue des Médicaments, Hanoi

MCCXCIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn miếu xây nên kể mấy đông.
Các cũ Khuê văn lồng bóng nguyệt,
Bia xưa tiến-sĩ giãi vừng đông.
Mây mưa đã trải đời Lê Lý,
Non nước còn in dấu Nhị Nùng.
Đạo thánh mới hay là đạo rộng,
Tôn-nghiêm nào một nước Nam sùng.

MCCXCV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu nguyên từ Lý khởi công.
Vẫn cảnh thiên-nhiên lừng cõi Bắc,
Gây nền thánh học vững tường Đông.
Dòng văn lai láng dòng sông Nhị,
Ngọn khói thơm-tho ngọn núi Nùng
Còn nước còn non còn hưởng-tự,
Cao xa xin khấn một lời chung.

Doãn-viết-Du
Làng Lam-cầu, Hà-nam

MCCXCVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Thánh miếu cao cao đứng giữa vòng
Soi cửa thăng đường trăng bến Nhị,
Giải hiên nhập thất gió non Nùng.
Lý tô tượng trước màu son thắm,
Lê dựng bia sau vẻ đá trong.
Văn-hóa hôm mai ngày mở rộng,
Lửa hương sáng rực phía tây đông.

Hoàng-nguyễn-Hinh
Làng Lam-cầu, Hà-nam

MCCXCVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu làm nên trải mấy đông.
Vũ-trụ trang-nghiêm nề nếp cũ,
Hương đăng ngào ngạt thú vui chung
Kim thanh tỉnh dạ người kim cổ,
Mộc đạc khua lòng khách hiếu trung
Tới đó thêm yêu non nước cũ,
Núi Nùng sông Nhị tiếng hơn-phong

Đỗ-xuân-Trà
Xã Đồng-dugên, Hà-nam

MCCXCVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Văn-miếu xây nên đứng giữa vòng
Nhật-nguyệt long lanh in nước Nhị,
Cung tường trang điểm ngất non Nùng
Mưa Âu khôn chuyển nền di-giáo,
Gió Mỹ hồ lay cột đạo phong
Kỷ niệm chưa mòn nền đá tạc.
Xây vần nhớ có thợ tiên-công.

MCCXCIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu lưu-truyền trải mấy đông.
Vững cột di-luân nề nếp cũ,
Cao nền đạo thống kính yêu chung.
Lửa hương vẻ mặt người trâm bốt,
Chuông khánh vang hồn kẻ hiếu trung
Thay cuộc tang-thương cơ tạo-hóa,
Cung tường nghi ngất biết bao cùng.

Đỗ giáp-Nhiễm
Làng Cầm bối, Hà-nam

Hội-chợ Hà-nội

(Tiếp theo)

Khu Cao-mên và Ai-lao

Nhiều người cứ yên-trí tưởng rằng hai xứ Cao-mên và Ai-lao vốn vẫn chậm-trễ trên con đường tiến-hóa, thì những hàng-hóa sản-vật bày tại Hội-chợ đã có cái gì là đáng cho mình để mắt để tâm? Nếu ai tưởng thế là lầm mà thật là oan cho hai xứ Cao-mên, Ai-lao quá.

Ta phải bỏ bẫn cái máu tự-ái quá đáng ấy của ta đi, thử bước chân vào hai khu Cao-mên Ai-lao mà nhìn xem, mà ngắm nghía, mà ngẫm-nghĩ cho kỹ-càng, thì ta mới biết rằng những sản-vật và kỹ-nghệ của Cao-mên, xưa kia ta tưởng chừng như không buồn màng tới, mà ngày nay quả đã hiển nhiên là phong-lẫm thiện-xảo nhiều.

Ở khu Cao-mên năm nay, ai xem thấy cũng phải lấy làm ngợi khen lắm. Không kể các thứ cá khô người ta bày riêng ra một cái lều chữ-nhật trước cửa, không biết cơ-man nào là thứ cá, thứ nào mỗi kilo giá bao nhiêu đã có đề sẵn; lại còn ở trong phòng riêng một gian bày đủ các thứ cá bằng gỗ làm rất khéo, nom y như hệt; con to con nhỏ trông thật lạ mắt: nào là cá ét, cá ngựa, cá cóc, cá lộc, cá lưỡi trâu, cá chốt cờ, v. v, đồng niên thu được tới trăm triệu ki-lô cá. Thế mới biết cái hồ Tonlé-sáp thật là một cái kho cá vô tận của xứ Cao-mên, mà cái nghề đánh cá chính là một nghề đi xúc tiền của người Cao-mên vậy.

Cái lợi dưới nước của Cao-mên thì thế, nhưng lại còn cái lợi trên rừng mới to sao! Cứ xem cái thứ gỗ bày tại Hội-chợ năm nay thì ta đủ hiểu rằng ở xứ ấy bạc nước đã lắm mà tiền rừng cũng nhiều thật. Những phiến gỗ dài như tấm câu đối và những khúc gỗ to như cái nia, người ta ghép liền chỉ hồ điệp ở quanh tường khu Cao-mên, nom ngoạn mục mà xứng ý không biết chừng nào mà kể. Đó là những gỗ quao, gỗ cẩm-lai, gỗ cà-chắc, gỗ dánh-hương, gỗ cam-xe, gỗ dầu-long, gỗ vung-núi, gỗ viết, gỗ trắc vân vân. toàn là những gỗ tốt cực kỳ mà đẹp thượng hạng. Cái cánh rừng bốn triệu mẫu tây kia, mỗi năm sản xuất cho xứ Cao-mên không biết cơ man nào là gỗ, mà bao nhiêu gỗ tức là bấy nhiêu tiền vậy.

Ấy ta còn quên chưa kể các thứ ngô, đỗ, lạc, bông, vân vân, cũng rất tốt và các thứ hàng vải hàng tơ của các nhà kỹ-nghệ Cao-mên nom cũng thanh nhã ưa nhìn nữa.

Còn bên khu Ai-lao năm nay có bày vô số các thứ tượng đồng, tượng đất, ở ngoài nom vào tự hồ như một tòa tam-bảo tại các chùa vậy. Xung quanh lại treo nhiều bức tranh vẽ cũng tài tình. Lại nên chú ý nhất là các thứ lâm-sản, các thứ vải lụa mùi sặc-sỡ mà cũng tỷ mỷ cầu kỳ, xem chừng có thể bền lâu được. Những thứ vải lụa ấy, ở mắt các bà các cô Hà-thành mình chắc không mấy người khỏi cho là dợ, song ở mắt các ả Lào hẳn cũng cho là những mỹ-công tuyệt tác chứ chẳng vừa. Nghe đâu các thứ vải lụa ấy họ bán tại Hội-chợ cũng chạy tay lắm.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 20 độ
15 giờ 22 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 14 Décembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là **9 f. 40**

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 14 décembre 1923*: — 3%. 54.80. — 3% Thứ trừ vốn dần 66. 3½%. 82.50. — 4%. 1917 58.10. — 4%. 1918 57,60. — 5%. 1915-1916 69.70. — 5%. 1920 85,6. — 6%. 192. 82.15.

Tin tàu. — Tàu *Hanoi* đến ngày chủ nhật 16 décembre ở Haiphong sẽ chạy đi Hong-kong, qua Pakhoi, Hoi-hao và Kouang-Tchéou-wan.

Thư từ ở Hanoi mang xuống Hải-phòng chuyến xe lửa 6 giờ 20 sáng 16 décembre.

Tàu *Commandant Dorise* khởi-hành ở La Pallice ngày 11 décembre, đi Haiphong.

Tàu *André Lebon* khởi-hành ở Saigon ngày 15 décembre, hồi 9 giờ sáng.

Tàu *Orénoque* khởi-hành ở Saigon đi Bắc-kỳ ngày 17 décembre, hồi 9 giờ sáng.

Các quan Hội-đồng chính-phủ. Các quan chức ở Nam-kỳ và Cao-mên có chân trong Hội-đồng chính-phủ đã xuôi Haiphong chuyến xe lửa sáng hôm nay để đáp tàu *Angkor* về Saigon. Còn quan Thống-đốc Cognacq, các quan Khâm-sứ Pasquier, Bosc, l'Helgoual'ch và ông hội-trưởng phòng Canh-nông Nam-kỳ thì tuần lễ sau sẽ đi đường bộ về xứ các ngài.

Hội-đồng bảo-hộ. Hội-đồng bảo hộ chừng đến thứ năm 20 décembre hồi 9 giờ sáng sẽ họp tại phủ Thống-sứ, có quan Thống-sứ Monguillot chủ tọa.

Quan đại-sứ nước Hoa-kỳ tại Bắc-kinh đến chơi Đông-pháp. — Quan Đại-sứ Schurman nước Hoa-kỳ tại Bắc-kỳ đến chơi Nam-kỳ và Cao-mên, vừa rồi có điện ra Hanoi cám ơn quan Toàn-quyền đại khái nói rằng nhờ về tấm lòng bảo hậu của ngài mà trong khi đi đường bộ hoặc đường thủy quan đại-sứ đã gặp được mọi điều tiện lợi. Khắp đâu đâu đại sứ cũng nghiệm ra rằng nước Pháp đã làm nên những công nghiệp lớn lao, nhân dân Đông-pháp được hưởng sự thịnh-vượng và tấn-bộ cũng là nhờ được cái chính sách nhân từ và khôn khéo của quan Toàn-quyền.

Quan đại sứ Schurman ở Saigon đã ra Dalat sáng 11 décembre. Ngài định đến ngày 14 thì tới Huế và 17 thì tới Hanoi để đến 20 décembre lại lên Vân-nam phủ.

Đấu xảo Canh-nông. Bản báo nhắc lại rằng cuộc đấu xảo Canh-nông năm 1923 đã mở rồi và từ sáng mai trở đi thì công chúng được vào xem.

Diễn-thuyết ở hội Khai-trí. Xin nhắc lại rằng tối mai thứ bảy, đúng 9 giờ có diễn-thuyết ở hội Khai-trí. Ông Crayssac diễn bằng tiếng Pháp về vấn-đề « Bút sắt và bút lông », ông Phạm-Quỳnh lược dịch ra tiếng Annam.

Cuộc diễn-thuyết này chỉ để riêng cho các hội-viên Tây Nam của Hội.

Các ngài đến nghe xin cầm theo phiếu hội-viên cho dễ kiểm soát.

Hội Khai-trí tiến-đức lại cáo.

Cuộc hội ban đêm giúp các nhà bị lụt. Bản báo nhắc lại rằng đến tối chủ-nhật này hồi 9 giờ tại trường Hội chợ sẽ mở một cuộc hội lớn để lấy tiền giúp các nhà bị lụt. Tiền vào cửa có 2 hào. Chắc rằng người thành phố ta tối ấy sẽ đến xem đông, trước là được xem nhiều trò vui lạ, sau là dự được một phần giúp những nhà bị lụt.

Hưu trí. — M. Nguyễn-Bách, tổng-đốc hạng nhất ở Bắc-ninh, được về hưu-trí kể từ ngày 1er Janvier 1924 trở đi. Đồng-niên hưu-bổng là 972 p.

M. Đặng-vũ-Vỹ, giáo-thụ hạng nhất ở Sơn-tây được về hưu-trí kể từ ngày 1er Janvier 1924 trở đi. Đồng-niên hưu-bổng là 167 p.

M. Phạm-đình-Đán, thừa-phái hạng nhất được về hưu-trí, kể từ ngày 1er Janvier 1924 trở đi. Đồng niên hưu-bổng là 103 p.

M. Ng-đình-Luân, thừa-phái hạng tư, được về hưu-trí, kể từ ngày 1er Janvier 1924 trở đi. Đồng-niên hưu-bổng được 48 p.

Tòa Thượng-thẩm. — *Gá bạc và chứa bạc.* — Tòa Nam-án tỉnh Hà đông phạt tên Ng-v-Phúc 2. ngày tù về tội gá bạc và tên Ng-văn-Thúc 2 đồng về tội đánh bạc. Tòa Thượng-thẩm y án.

Lăng mạ chánh-tổng. — Tên Ng phú-Giai thường vẫn gá bạc ở nhà lấy hồ. Một hôm chánh-tổng đến mắng, tên ấy sinh sự lăng mạ và dọa rằng hễ cấm không cho gá bạc thì chỉ đem người về giết chết. Tòa Nam-án án tỉnh Hà-đông phạt tên Ng-phú-Giai 15 ngày tù. Tòa Thượng-thẩm tăng tội tên ấy lên một tháng tù.

Tự tiện bắt người và ăn cắp. Một người ký rượu đi xe đạp, đến nhà tên Hà-viết-Bạt là lý-trưởng đến khám rượu các người bán rượu lẻ. Tên lý-trưởng vì chuyện hằn-thù, bắt người ấy trói lại giam và lấy cả xe đạp. Đến khi quan hỏi thì khai là vì thấy người lạ đến làng, nên bắt. Bấy giờ mới đem xe đạp trả lại. Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt tên Hà-viết Bạt 6 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm giảm tội cho tên ấy xuống 4 tháng tù.

Tiêu tiền công. — Hoàng-đức-Thảo là phó tổng bị thưa về nhận việc làm trường học ăn bớt tiền của làng phải tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt 2 tháng tù và 27 đồng được tòa Thượng thẩm tha vì xét không đủ chứng cớ, nhưng bắt phải chịu tiền lệ-phí.

Tự tiện đốt đồ đạc và cấm người không được buôn bán. — Tên Đặng-văn-Thọ tức Phong thấy anh ruột chết đến nhà chị dâu tên là thị Thê chực chuyên vận cả đồ đạc nhận là của tên ấy. Khi chị dâu giữ lại thì lại đem cả ra sân đốt hết rồi đe dọa cấm chị dâu phải đóng cửa hàng lại không được buôn bán nữa. Tòa Nam-án tỉnh Nam-định phạt tên Đặng-v-Thọ 6 tháng tù án treo, 20 đồng và bắt phải bồi 10 đồng cho chị dâu. Tòa Thượng-thẩm xét tên ấy chỉ phạm tội cố ý đốt đồ đạc của chị dâu mà thôi, còn việc tự tiện cấm không được buôn bán thì không đủ chứng cớ nên giảm xuống 1 tháng tù án treo và 40 đồng bồi thường và y tiền phạt.

Tiêu thóc của làng. — Có giấy sức của quan những lính đã có tiền phụ cấp thì không phải cấp ruộng nữa. Vì thế tên Đinh-v-Chương là lý-trưởng làng Đông-nhuế (Kiến-xương) đòi cả lại những ruộng đã cấp cho người làng đi lính. Đến khi lúa chín sai tuần gặt quyền trữ tự tiện đem bán đi không trả làng. Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt tên Đinh-v-Chương 2 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm lượng tha cho tội tù, nhưng bắt phải bồi số thóc gặt ấy trả dân.

Án mạng. — Tên Trần-duy-Thái đánh chết một người tên là Quý rồi lại đi trình tà tự tử. Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt tên Trần-duy-Thái 10 năm khổ sai. Tòa Thượng-thẩm y án.

Tòa án Đại-hình. — Hôm nay tòa án Đại-hình xử việc sau này:

Hôm 24 août 1922 tên Ng-v-Sáng 16 tuổi buôn đậu phụ sinh quán và trú quán ở Nghĩa-giang, huyện Văn-lâm (Hưng-yên) đến chợ Bình-phú mua 3 đồng bạc hàng hóa của người lái buôn tên là thị The, bỏ hàng vội vào thúng đưa trả 3 đồng bạc giấy giả. Người lái buôn biết là giấy giả kêu rầm lên. Người gác chợ và những người chung quanh đấy chạy đến cũng biết cả.

Hỏi tên Sáng khai rằng người gác chợ có đổi cái giấy bạc 1 đồng lấy giấy bạc con, sau biết là giấy bạc giả có đòi mãi mới trả lại. Có lẽ vì thế người gác chợ thông đồng với người lái buôn mà vu oan cho tên ấy, chứ tên ấy thực không có giấy bạc giả ấy. Song các người làm chứng đều cả quyết khai là giấy bạc giả ấy chính của tên Sáng.

Tên can-phạm trước chưa can án bao giờ.

Tòa xét tha cho tên Ng-v-Sáng vì xét giấy bạc giả ấy không chắc là của tên ấy đem lưu thông.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-báo rằng phàm những số tiền quá hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes); chớ đừng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem gián thư (timbres-postes), từ thứ 0f.10 (0$04) trở xuống; chớ đừng gửi bằng timbres-quittances, timbres-proportionnels hay là timbres de dimension.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ -Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 chân kính
Mặt và kim
có chất lân-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
2099

Savon Cadum

Savon tinh anh, như
SAVON CADUM
thì lấy làm hứa lời cho vệ-sinh da người.
Vả lại savon này tiện lắm, gì người ta dùng nó lời công, không bỏ chúc nào, mà lại lâu giải bằng hai cục savon thường.
Giá mỗi cục Savon Cadum là Hai quan lăng Lengsa.

2 ĩ 00

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ sáu 14 décembre 1923
Diễn hai tích :
Tích thứ nhất :
TIỀU ĐIÊU-THUYỀN
(Hát chèo)
Tích thứ hai :
KIM-NGỘT-TRUẬT SƠ TIỀN
TRUNG-NGUYÊN
(Trẻ-con diễn)

Tối thứ bảy 15 décembre 1923
NHẪN NHỤC ĐỤ SINH
(Đ ễn tiếp theo tối thứ bảy trước)
Sống thưa thớt thiếu là may,
Trung trinh hồ dễ mắc tay bạo tàn.
Tình sao tình nghĩa vẹn toàn.
Nỗi lòng nhi-nữ nát gan anh-hùng.

DƯƠNG BÁ-TRẠC
ET
TĂNG-KHÁNH-LONG
dit **ĐỒNG-NAM-MỸ**

Dệt lãnh lụa, vải-màn, khăn mặt, đóng giày tây, giày ta, va-ly, làm mũ (nón), khăn sếp, ghế mây, và buôn đủ các thứ hàng Bắc-kỳ, bán cắt và bán lẻ.

Tổng cục : Hà-nội phố hàng Bông, số 152.
Phân cục : Sài-gòn đường Catinat, 10, đường Bonnard, 90.
Công-xưởng tại Thái-hà-ấp.

Hàng tốt giá hạ, quí-khách chiếu cố xin cứ gởi thư về HỒNG-NAM-MỸ số 152, Rue du Coton, Hanoi.
2095

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có những cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đặt được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

Cuộc đua xe đạp. Đến ngày chủ nhật 23 này trên trường đua lại có cuộc đua xe đạp.

Ngạch quan-lại. — M. Ngô-bộ-Doanh, huấn-đạo hạng nhất tại huyện Thanh-hà (Hải-dương) nay đổi về tòng sự tại dinh quan Tổng-đốc tỉnh ấy.

Ngạch vô-tuyến. — M Ng-Triệu, thư-ký ngạch vô-tuyến ở Bạch-mai nay được bổ đi chủ sự sở vô-tuyến Cát-bà.

HỘI-CHỢ MỞ RỒI
NÊN ĐẾN MÀ XEM

Việt-Nam Thanh-niên hội. — Hội V. N. T. N. vừa được hân-hạnh có M. Baud, ở nhà Máy điện Đông-pháp, có lòng tốt mời những hội-viên học-sinh đi xem một cái tàu con, máy chạy bằng hơi nước của nhà ấy mới chế tạo và cho chạy thử ở hồ Hoàn-kiếm. Bộ máy nhỏ đẹp của cái tàu ấy thì để để cho công-chúng xem ở Hội-chợ Hanoi kỳ năm ngoái.

Hội-viên sẽ đợi nhau ở hội-quán đúng 8 giờ 1/4 hay là ở nhà máy điện đúng 8 giờ 1/2 sáng hôm chủ-nhật là ngày 16 décembre.

Hà-nội chỉ-nam. Bản-quán mới tiếp được quyển Hà-nội chỉ-nam (*Guide de Hanoi*) của ông Nguyễn-bá-Chính quản-lý báo *rung-hóa* gởi tặng. Ông Chính soạn quyển này thật đã công-phu lắm : Thoạt kỳ thủy ông nói cái lịch-sử của Hà-nội (gốc tích cái tên Hà-nội — Hà-nội về đời nội thuộc — Hà-nội về đời độc-lập — Hà-nội từ khi người Pháp mới sang — Hà-nội là thành-phố Thành-phố Hà-nội : Vị-trí, diện-tích, dân-số, việc cai-trị. Ở chi tiêu của thành-phố. Phố Hà-nội. Khi hậu của thành phố Hà nội), Kế xuống dưới, cứ theo thứ tự A. B. C mà kể tên các phố, vừa tên bằng chữ Pháp, chữ quốc-ngữ với chữ Hán. Lại có đính một cái bản-đồ về rất kỹ-lưỡng Ở dưới có kê rõ cả tên các hàng cơm Tây, Nam, Khách, các ông luật-sư, các ông thầy thuốc Pháp, Việt; các chỗ tiêu khiển, các công-nghệ lớn, các nhà thương, các nhà báo, nhà in vân vân. Cuối cùng thì kể các nơi danh thắng trong thành phố v. v.

Sách dày cả thảy 141 trang, giá bán mỗi cuốn 0 p. 70.

Bản-quán xin vui lòng giới thiệu sách này cùng các bạn đọc báo.

Ai có mộ để ở đất của chùa Thái bình ? — Ai có mộ để ở đất của chùa Thái bình (Hoàn-long) đã lâu năm nên mau đến mà rất đi, han trong ba tháng kể từ ngày 1 tháng 11 tr. này trở đi. Nếu hết hạn ấy nhà chủ không cất đi thì nhà chùa sẽ bốc mà quy vào một chỗ cho rộng đất.

CHĂN LAINE GRISE

Ngài nào muốn dùng hay buôn chăn laine grise, xin mời lại hiệu DEMANGE, Hanoi, vì hiệu ấy vừa mới nhận được ở tây sang, giá rất hạ.

Hộng 2^00 × 1^50 giá 2 p. 50 một.
» 2^60 × 1^60 » 2 p. 80 một.
3733

Mất con. — Tôi là Ng-hữu-Điền ở ngõ Nam-ngư số nhà 11 Hanoi tôi có một đứa con gái nhỏ, hôm qua vào 1 giờ chiều chị nó lên 11 tuổi ẵm nó ra phố chơi, có bị một người nữ-nhân dánh lừa và ẵm con bé đi mất. Con tôi được 14 tháng, người dầy, mặt nó tròn, một tai nó đeo một cái giây khóa bằng bạc, tay đeo một chiếc vòng. Ông bà nào, ở tỉnh nào, mà đã mua con bé hình dạng như thế thì xin rủ lòng thương mà gởi giấy về cho tôi, cứ để phong bì như trên kia, vậy tôi xin lại chuộc và tạ ơn.

Nguyễn-hữu-Điền
Số 11, Ngõ Nam-ngư

Một người sơ-vơ vô lẽ. — Chuyến xe-điện Hà-nội về Hà-đông hồi hơn 11 giờ trưa hôm 12 tây mới đây, khi xe chạy gần đến chỗ đỗ cuối phố hàng Gai thì người sơ-vơ toa xe dắt thêm (supplémentaire) vứt một bên gánh của một người hành-khách xuống đường cái, người kia vội vàng nhảy theo bên gánh, tôi thấy họ nhảy liều như thế mà ghê sợn cả người, may lúc đó xe chạy chậm, vì thử đang lúc chạy nhanh thì phỏng có còn gì là tính-mệnh người ta nữa. Nhật được bên gánh người kia lại chạy theo xe mãi đến cuối phố hàng Bông mới lên được, mà miệng thì lầm bầm : « Đồ mất dạy hai hào lạc » Tôi thấy bà cụ phàn nàn như thế, lại nhân ngồi gần, nên tôi hỏi rằng : « Sao mà người ta vứt gánh của bà xuống ? » thì bà cụ trả lời rằng : « Tôi đi bán bỏng, lạc về, chỉ có quang gánh không, sợ mất về gánh, đã phải xếp hai bên làm một, thế mà anh ta còn đòi phát về gánh, tôi đã bảo của tôi nhẹ chứ có gì mà phải chịu về gánh, thế là anh ta liền vứt ngay hèn gánh của tôi xuống đường làm đổ của tôi mất đến hai hào lạc, thì tôi còn gì là giấn vốn nữa.

Anh này hỗn thật, đã chẳng biết kính người già, lễ phép với hành-khách, lại nhẫn tâm như thế.

Vì thử công-ty xe-điện lưu tâm đến mà bảo ban những người làm công không được vô lễ với hành-khách thì không ai phải ta thán nữa.

Một người đi chuyến xe-điện ấy lại cáo.

Bị đạn ở tay. — Chiều 12 vừa rồi hồi 5 giờ tên Đặng-văn-Nhân là sai-ích ở Dieulefils đang ở trong bếp nhà ấy bị một hòn đạn ở bên láng-riềng bắn phải ngón tay út tay trái, không rõ là ai bắn. Sở Cẩm đang tra xét.

BẢN HẠ GIÁ
Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói..... 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói..... 0. 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh hương) bọc vào hộp kín, mỗi hộp hai mươi điếu..... 0. 20
3697

VIỆC BẮC-KỲ

HÀ-ĐÔNG

Thất cổ. — Ngày hôm nay vừa sáng ngày ra tại một nhà kia ở phố Đầu-cầu không hay vì duyên cớ chi mà người vợ lẽ thắt cổ tự-tử, thắt cổ đầu từ đêm nên lúc người nhà biết thì không cứu lại được nữa. Thương hại người đó nghe đâu lại có mang. Hiện quan trên đã đi khám b'en, còn duyên cớ làm sao đợi sau này xét ra sẽ rõ.

MAI-SƠN — SƠN-LA

Phát phần thưởng — Ngày 13 novembre trường Mai-sơn có làm lễ phát phần thưởng cho học-trò. Nhân dịp ấy ông chưởng-giáo Vũ-tu-Tiệp có đọc bài diễn văn nay đăng nguyên văn như sau này :

Thưa quan Chánh-châu
Thưa các ngài,

Nhân dịp phát phần thưởng này, tôi được thừa tiếp các ngài đây, tôi lấy làm hân-hạnh lắm và tôi xin trân trọng cảm ơn các ngài và nhất là quan Chánh-châu đã hết lòng tổ chức nên cuộc phát phần thưởng long trọng này : thực là vẻ vang cho trường Mai-sơn lắm. Cứ xem những công việc của quan Châu tổ chức ở miền này : nào xin mở nhà trường, nào xin lập nhà thương, và lấm lòng nhân từ của ngài đối với dân thì ta mừng cho ngài bốn chữ « dân chi phụ mẫu » cũng là xứng lắm.

Kuí tôi mới tới đây nhận việc nhỏ mọn này là việc gõ đầu trẻ, chắc các ngài đã bụng bảo dạ rằng : Ông này ở trung châu quen, nay phải đổi lên mạn ngược hẳn là chán nản, phẫn thì vì đường xa dặm thẳng, lên thác xuống ghềnh, nghiêu khê quá đỗi ; phần thì vì đất khách quê người, ngôn ngữ bất đồng, thấy thổ bất phục : lại phần vì nghe thấy những lời của những người xấu bụng bịa đặt ra để lòe nhau : nào những ma cà rồng nó xô chân lỗ mũi đi hút máu, nào những muỗi như trấu hùm như rươi, thật là gớm ghê, sự chán ấy cũng không phải là không có.

Nhưng lên đến nơi, tôi thấy một giải châu Mai, giang sơn cẩm tú, một nếp nhà trường mới mẻ, đẹp đẽ phong quang, lại được quan trên quá yêu sẵn lòng giúp đỡ thì cũng hỏi du mà làm công việc mình. Nhất là những khi tôi đi đến chơi những nhà phụ mẫu học-sinh, thấy dân phong thuần phác thì lại thêm lòng mến cảnh mà lại nhớ đến cái phong cảnh ở dưới trung châu chúng tôi hai ba mươi năm về trước, hồi tôi còn bé tôi đã từng trông thấy vậy.

Mà các ngài đừng tưởng rằng : dưới trung-châu chúng tôi nói các ngài trên này khác tiếng mà là khác nói khác giống đâu. Quả thị là ta cùng chung một ông tổ, ta cùng chung một lịch sử hơn bốn nghìn năm đấy. Bởi sao ? Bởi vì tôi thấy những tính tình cùng những phong tục lễ nghĩa trên này cũng hệt như dưới chúng tôi vậy. Tôi thiết tưởng về thời cổ, đường sá còn chưa tiện đi lại, nên Triều-đình không sản sóc đến dân trên này được mấy, nên các ngài trên này thành có một tiếng nói và một lối viết riêng, mà chính lối viết chữ Thái bây giờ, nhưng nhà sư học cho là lối viết của giống Giao chỉ là ông tổ ngoại chung cả dân Việt ta ngày nay vậy. Chắc từ nay nhờ nhà-nước bảo hộ, đường sá ngày một tiện lợi, học hành ngày một mở mang, ta sẽ ngày một hiểu nhau và thân yêu nhau thêm.

Nay quan trên giao phó cho chúng tôi cái chức trách chăn dắt con cháu các ngài, chúng tôi cũng lấy làm lo lắm ; lo vì tài yếu sức mọn, làm thế nào mà làm cho nên được chữ nghĩa được. Nên chúng tôi phải hết sức, biết bao nhiêu thì dạy dỗ tỉ mỉ và trông mong ở lòng nhiệt thành của các ngài thúc đục con em xu hướng về đường tân học. Bởi vì các ngài đã thừa hiểu rằng : tân học là cần để bước lên con đường tấn bộ, để sinh hoạt đời nay. Nhưng ai dắt ta lên đường lấn bộ ấy ? Ấy là thầy Đại-pháp.

Vậy ta đồng thanh mà chúc :

Đại-pháp vạn tuế.
Đại-Nam vạn tuế.
Trường Mai sơn vạn vạn tuế.

HON-GAY

Đá bóng thi. — Hồi 2 giờ chiều hôm chủ-nhật ở chỗ đất đá bóng hội *Sportive des écoliers Quanggenais* đã thi với hội thể thao *Sporif Club Hongayen*. Lúc đầu ai cũng chắc hội Hòngay thua, vì các cậu mới lập hội mà cậu thì bé cậu thì nhỏn, còn hội Quảng-yên cậu nào cậu ấy đều đá khá cả, mà người thì nhớn đều nhau.

Thế mà may sao vẫn thử hai hội Hongay được : hội Quảng-yên một ván. Sau cách 11 lâu hội Quảng-yên lại trả được ngay ; thế là hòa

Cuộc thi bóng hôm ấy vui vẻ lắm, mong rằng hội Hongay cố luyện tập để sau này sẽ được một cuộc vui như nay.

T. lai cảo

(Xem trang thứ tư).

Rượu bổ-đào :
« TONIQUE TONKINOIS »
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chư không như có mấy thứ thuốc về những bình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thị không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, năm-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Nội-các phụng lời chân phải rằng :

Chiếu nay đại được phòng cần MONTÈS qui sang, có sinh nên một thứ rượu bổ để tăng ngự dụng qua rồi hay, dâng nên gia thưởng, truyền lạc phê tiếp cho qui được-phòng chế-hàng để tỉ thành-giả.

Khâm thử.

Trong kỳ Hội-chợ

Tiện dịp các quí-khách ở tỉnh xa qua chơi Hanoi để dự cuộc Hội-chợ năm nay, bản-hiệu xin có lời kính mời các ngài quá bộ đến bản-hiệu mua các thứ thuốc cần dùng trong nhà để dành sẵn.

Lại tiện dịp ấy bản-hiệu xin tạm bán một giá đặc biệt về thứ rượu *Tonique Tonkinois* mỗi chai chỉ có 2$10. Song giá này chỉ bán có trong kỳ Hội-chợ mà thôi.

Nay kính
Hiệu Bào-chế Ed. MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

$2 10

BÌNH SƠN LÃNH YẾN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ như ngọc phun châu, khắp các quan trong tòa Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên-tử phong cho là « Hoàng văn tài-nữ » lập lầu kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-như-ý, hễ công-tử nào dám hỏn-hào xấc-láo thì được phép đả-tử. Sau vì một sự kén chồng lấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lý-kỳ.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Ấn-văn-vật nói :
— Nàng hết sức tán-tụng thì bảo tôi không qui-bản sao được.

Tống-tin nói :
— Tiên-sinh thấy thế nào mà bảo là nàng tán-tụng ?

Ấn-văn-vật nói :
— Chữ « *Tam-thaïs*, chữ « *Đông-các* » tức là nàng tán tôi còn quan thượng-thư, chữ « *Ngũ-mã* » chữ « *Hoàng-đường* » tức là nàng tán tôi được tuyển bổ tri-phủ ; còn chữ « *Tạo-thiên-địa* » chữ « *Khai-cổ-kim* », bà không phải là nàng tán cái công-nghiệp to tát của tôi hay sao !

Tống-tin cười mà đáp rằng :
— Vâng ! Đã đành rằng thế ! nhưng tôi xin hỏi tiên-sinh : mấy chữ « *Nguyệt cổ minh* » và chữ « *Lộ bất-bình* » ở trong chiếc quạt kia là tán tiên-sinh về cái gì ? còn chữ « *Đoạn ngạo* », chữ « *Bất vấn* », chữ « *Bình-thành* », chữ « *Tùng-qui* » ở trong bức lụa kia là tán cái công nghiệp gì của tiên-sinh ? Xin tiên-sinh hãy nghĩ đi nghĩ lại cho kỹ.

Ấn-văn-vật nghe lời *Tống-tin* nói, ngỡ ngẩn người ra ngẫm nghĩ hồi lâu, rồi đáp rằng :
— Thật quả tôi không hiểu, xin đại-huynh chỉ bảo cho.

Tống-tin lại tủm tỉm cười mà bảo rằng :
— Tiên-sinh vốn là người cao-minh, có sao lại xem không hiểu ! Nàng nói « *Nguyệt cổ minh* » là chê cái mắt của tiên-sinh, mà nói « *Lộ bất-bình* » là chê cái phàn của tiên-sinh đó. Chữ « *Đoạn ngạo* », chữ « *Bất-vấn* », cũng là ý ấy.

Ấn-văn-vật thẹn đỏ mặt lên, hầm-hừ nổi giận mà rằng :
— Phải rồi ! Phải rồi ! Tôi bị con đanh con nó chế-nhạo rồi !

Nói xong, liền cầm bức lụa cùng chiếc quạt mà xé tan ra, mọi người đều nói :
— Ai ngờ một con đanh con mà lại xấc-láo như thế !

Tống-tin khuyên can mà rằng :
Tiên-sinh chớ nên nóng nẩy ! Nếu thế chẳng hóa ra lỗi tại tôi là kẻ hay nói!

Ấn-văn-vật nói :
— Nếu đại-huynh không chỉ-bảo, để tôi đem bức lụa treo ở chốn công-đường, và hàng ngày cầm chiếc quạt kia phe-phẩy thì hà chẳng bị người ta chê cười lắm ru !

Tống-tin nói :
— Gã-sử là người nam-tử thì ta sẽ lý-luận với bản, nhưng nó là một đứa con gái bé nhỏ, chẳng qua may được thánh-thương sủng-ái, chứ nào phải chân-tài, ta cũng không nên chấp nó làm chi vậy !

Ấn-văn-vật nói :
— Nó bé nhỏ thì bé nhỏ, nhưng nó dụng tâm thật khá ! Nó cậy mình là con quan thượng-thư, cho nên đêm kiểu-ngạo càn đỡ như thế ! Tôi đây đề thường không phải là con quan thượng-thư hay sao, khi nào tôi chịu để nó chế nhạo, tất tôi phải nghĩ cách báo thù nó, cho hả lắm lòng căm tức của tôi.

Mọi người hai bạ lần khuyên-can, nhưng *Ấn-văn-vật* nhất định không nghe. Ai nấy đều cáo-từ lui ra. *Ấn-văn-vật* vì việc ấy trằn trọc suốt ba đêm trường, đã toan nhẫn-nhục, nhưng trong lòng căm-tức bội phần, mà muốn báo-thù thì lại chưa tìm cách gì cho được.

Nhân có một người chí-thân, tên gọi *Đậu-quốc-nhất*, chân đỗ tiến-sĩ, mới được tuyển bổ công-bộ cấp sự-trung, cùng *Ấn-văn-vật* nguyên là anh em con cô con cậu. thình-thoảng vẫn thường đi lại chơi-bời.

Ấn-văn-vật ngẫm-nghĩ mà nói một mình rằng :
— Âu là ta bàn với *Đậu-quốc-nhất*, may ra có mưu-kế gì chăng !

Đến ngày hôm sau. ngồi dậy thật sớm, đến rủ-kiến *Đậu-quốc-nhất*, đem hết sự tình đầu đuôi thuật rõ cho nghe, để nhờ bàn nghĩ hộ mưu kế. *Đậu-quốc-nhất* nói :
— Tôi nghe nói có cái danh tiểu-tài-nữ, nhưng một đứa con gái mới lên 10 tuổi, khi nào đã làm được thơ văn như thế, chẳng qua là *Sơn* thượng thư muốn khoe-khoang con gái, cho nên tâ-gả đó mà thôi. Thánh-thượng không xét kỹ mà bị bản lừa dối, thành ra sủng-ái quá. Hầu lại không tự biết tôi, còn dám kiêu-ngạo khinh người !

Ấn-văn-vật nói :
— Nếu quả là đứa con gái bé kia làm, còn có thể khoan-thứ được, chứ *Sơn* thượng-thư làm tả-gả thì ra một ông thượng thư sống, lại dám chế nhạo con một ông thượng-thư đã tả-thế rồi, nghĩ càng căm tức lắm thay ! Chỉ vì tôi là một chức trí-phủ, chẳng lại với quan thượng-thư làm sao cho nổi, vậy đại-huynh bàn-tính nghĩ mưu giúp tôi.

Đậu-quốc-nhất nói :
— Khó chi điều ấy ! để sáng mai tôi dâng một bản tấu thảm-bộc tôi bẩm, làm cho hắn phải lộ xuất bản-tướng mới nghe.

Ấn-văn-vật nói :
— Nếu được như thế thì tôi đây chẳng những suốt đời ghi nhớ thâm-ân mà thôi, lại xin kính tặng nghìn vàng nữa.

Đậu-quốc-nhất mỉm cười mà đáp rằng :
— Đã là chỗ chí thân, sao lại phải nói đến câu ấy !

Cách may hôm sau, quả nhiên *Đậu-quốc-nhất* dâng một bản tấu. Bấy giờ thiên-tử thánh-minh, phàm có bản tấu nào cũng đều ngự-lãm. Hôm ấy bỗng xem thấy một bản tấu như sau này :

« *Công-bộ cấp-sự-trung Đậu-quốc-nhất dập đầu tâu bày vì việc « một vị đại thần dám gia mưu tài-sắc hiền mỹ, để lừa-hại đến quốc-thể.*

« *Kẻ hạ-thần trộm nghĩ triều-đình « trọng đãi nhân-tài, cũng cần phải « giữ quốc-thể. Đời Ngu có người hiền. « đời Chu có bậc-sĩ, đời Hán có tam « lão, đời Đường có quần-anh, đều « là những bậc yêm-bộ hồng-nho, « cao-tài học-sĩ, chưa bao giờ lại có « một đứa con gái mới lên 10 tuổi, « miệng còn hơi sữa, mà dám giả-« mạo tài-nữ để làm dự thánh-ân, « làm nào-động chốn kinh-thành, lại « chế nhạo các triều-sĩ như con gái « quan thượng-thư Sơn-hiền-nhân « lên gọi Sơn-đại vậy.

« *Sơn-đại hãy còn nhỏ tuổi, sinh-« trưởng ở trong thâm-khuê, dẫu có « bẩm tính thông-minh, không cần « học thầy học bạn, chẳng qua cũng « chỉ biết giảm ba chữ, gọi là con nhà « khuê các mà thôi, có sao lại đem « giả-mạo bài thơ bạch-yến trên thi « huyện-hoặc thánh-thương, dượi « thi khinh-mạn triều-thần, lại cậy « quyền tước-phủ, lập ra Ngọc-xích-« lâu, thế thì khoe-khoang quá phận, « nói sao cho xiết !

« *Giả-sử Sơn thượng-thư mượn « điều ấy để làm cái thanh-giả kén « chồng cho con thì còn do-khả. có « sao lại đám công-nhiên bán thơ bán « văn, muốn đem một đứa con gái « miệng còn hơi sữa, mà áp-đảo ở « trên các bậc hàn-nguyên công-khanh. « Thảm-chí dám nói-năng càn-dỡ, « chế-nhạo các thần-sĩ.*

« *Ôi ! Thần-sĩ là thần-tử của triều-« đình, nhục thần-sĩ khác nào như « nhục triều-đình. Sơn-đại là một « đứa con gái nhỏ tuổi không biết gì « thì không đáng trách, nhưng Sơn-« hiền-nhân là một bị nội-các đại-thần « mà dám giả mạo làm lỗn-hai quốc-« thể như thế, không hiểu tâm-địa « nghĩ ra làm sao.

« *Kẻ hạ-thần mộng ân cho dự vào « hàng giản-ngôn, mục-kích một việc « rất-đỗ lạ thường, chẳng lẽ lại im « không nói. Dám xin thánh-thương « đòi lũ ngự-thần, bắt phải cất Ngọc-« xích-lâu đi, giao bộ-quan án-cứ-tội cả « người làm-giả thi các hàng công « khanh tấn-thân sẽ được bắt ông vậy.*

(Còn nữa) « Cần tiểu »

NAM-ĐỊNH

Lời báo cáo của hội Học-giới bảo-trợ. — Kỳ thi quốc văn dịch thuật (Traduction et adaptation) Hội Học-giới bảo-trợ tại Nam-định có nhời báo cáo để chư-tôn biết rằng:

Nay bản hội có mở một kỳ thi quốc văn dịch thuật, là dịch một bản hài kịch của bực danh-sĩ bên Âu-châu biểu tự « Racine » tiên-sinh, đề mục là: « Les Plaideurs ».

Quan phó Công-sứ Nam-định là M. Crayssac sẽ làm chủ tọa hội-đồng kiểm duyệt.

Bằng nào hay nhất thì Bản hội xin huyền thưởng 2) đồng (hoặc biếu một đồ vật gì làm kỷ-niệm cũng đáng giá số tiền ấy) và đem in để các hội-viên học sinh lớp Thành-trung diễn kịch.

Món tiền thưởng tuy là nhỏ mọn, song các văn-sĩ nhân được một dịp để trổ tài học thức, trước là vì việc công-ích giúp cho học giới tiến bộ, sau là chúng tôi được hân hạnh mà hưởng một cuộc diễn kịch có lý thú. Vậy xin chư-tôn hết lòng giúp đỡ.

Các vở dịch xin gửi cho M. le President de la société de Patronage des écoles publiques de Nam-định, đến ngày 31 Janvier 1924 là hết hạn.

VIỆC KINH-ĐÔ

Quỉ múa bài bông. — Thuộc huyện Hương-trà có làng Sình ở gần miền bể, làng ấy có rất nhiều đồng hoang trăn vàng, mọc mà noang pnê lại càng nhiều lắm nữa.

Vừa rồi người ta đồn rằng lại làng ấy cứ đêm lại thì lại một nơi trận hoang có lắm ngọn đèn, ước đến hơn nghìn ngọn hiện rải giữa không; trong khi đêm tối thì những ngọn đèn ấy xay lộn, khi lên cao, khi xuống thấp, khi tự lại thành hình « kim-qui », tản ra thành hình tụ tam tụ-ngũ, lại có khi xoay khi nhảy, xem rất là ngoạn mục, chẳng khác nào một đội ban bát Thanh-bình những khi gặp khánh hội diễn thức múa bài bông; thường đêm nào có mưa lắm thăm, thì lại càng có nhiều nơi lắm, Họ lại nói rằng nếu lại gần thì nghe có tiếng nói lao xao, nhưng không rõ là nói gì, hình như một đám chợ đông người vậy. Chuyện đồn như thế, nên đêm lại lắm người đi xem như xem hát bội vậy. Vì thế mà đi đến đâu cũng nghe nói việc « quỉ múa bài bông » ở làng Sình.

Lẽ đó không phải là một điều quái đản gì, chẳng qua cũng là lý tự nhiên. Chính kỳ giả đã từng thấy ở làng Hà-thân bên kia phố Đà-nẵng là nơi cựu chiến-trường, đến nay còn thấy xương người chết lấp vùi ở dưới cồn cát, mỗi khi có gió to bay cát, thì xương bày trắng phau phau, ở trong xương người có chất « Tự lại hỏa » chữ gọi là « Lân hỏa », thường khi trời đang nắng mà có mưa trong tiết tháng chín tháng mười, thì chất ấy phát ra mà thành ngọn lửa bay vờ vẫn như thế. Còn như báo là có tiếng người nói, thì là một sự bịa thêm đó vậy. xin ai chớ có tin xằng.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Đấu-giá quế « Lang-chánh ». — Sáng hôm 11 décembre bản đấu giá quế Lang-chánh tại tòa Sứ.

Cả thảy có 50 phiến, vì ít người mua, nên quế hạng nhất mà chỉ có hơn mười đồng một phiến.

Thế mới biết quế nói của tổng Trịnh-vạn, châu Thường xuân có giá-trị thật; vì kể sự dày mỏng, nặng nhẹ, thì cũng không hơn kém nhau mấy, mà cái giá thì quế Trịnh-vạn đắt gấp năm lần quế Lang-chánh.

Cụt tay vì pháo lòi. — Hồi 5 giờ chiều hôm 8 vừa rồi, có tên Ngô-văn-Mậu 27 tuổi, ở làng Ngọc-đình, tổng Bút-sơn, huyện Hoằng-hóa, khiêng lên nhà thương xin chữa, vì tên ấy ở nhà làm pháo lòi, khi nhồi thuốc vào làm mạnh quá, nổ một cái làm cho nát bét cả cái bàn tay ra, lòi cả xương, coi thiệt sợ.

Đem đến nhà thương xét không sao bó lại được, đành phải cắt đi một bàn tay.

QUẢNG-BÌNH

Vì vô-ý mà chết. — Vừa rồi ở làng Vạn-lộc thuộc huyện Bố-trạch mới xảy ra một cái ăn-mạng; mà cái ăn-mạng đó không phải là tại tự-tử, cũng không phải là tại mưu-hại-chính là tại sự vô-ý.

Số là một đêm mới hôm trời tối, một người dân-bà đi kén người gặt lúa không biết vô-ý thế nào, té nhào xuống cái giếng gần bên con đường cái quan; trong lúc lâm-nguy tâm-thần bất định, chẳng kịp kêu la, cho nên cũng không ai biết mà đến cứu kịp, mãi đến sau ba bốn giờ đồng hồ, người nhà đem đèn đi tìm thì mới biết rằng nàng đã dưới diêng. Nhưng than ôi! lúc ấy đã thành ra người cửu-nguyên rồi! Cứu sao kịp nữa. Ấy đó, vì sự vô-ý mấy mươi mà sinh ra cái tai-nạn tày đình. Có một điều đáng trách lý-dịch trong làng, là cái diêng nguy hiểm như thế mà cũng mặc kệ, không chữa sửa lại cho.

Hỏa-tai. — Hôm 8 décembre vừa rồi, tại làng Cổ-hiền thuộc phủ Quảng-ninh mới xảy ra một trận hỏa-tai, lần-bật mất ba cái nhà.

Cái hỏa-tai này duyên bởi tại sự bất cẩn trong việc nấu thổi mà ra, song gia chủ cái nhà bị phát hỏa ấy kiếm điều chối lỗi, phao-ngôn lên rằng lửa-dậy; lửa dậy nghĩa là tự-nhiên mà cháy, chứ không phải tại đèn dầu cũi lửa chi, người nhà quê có cái thói hay mê-tín dị-đoan cho nên mỗi một lần trong làng trong xóm có nhà nào cháy, mà không có bằng chứng hiển-nhiên thì chủ nhà họ cứ bảo là lửa-ma tức là lửa-dậy để cáo-vu tội với kẻ láng diềng, cho khỏi mang oán trách.

Đó là cái thông-tệ và thường-tình như thế.

Trận hỏa-tai ở làng Cổ-hiền mới rồi đây mà không lan rộng ra lắm, là nhờ người các làng hàng cận đến cứu hỏa rất đông mà xem ra ai ai cũng có về nhiệt-thành cả. Xét đó, đủ biết cái tình lân-lý của người miền này cũng đậm đà lắm. Ấy là một cái gương tốt.

泰NAM-THÁI南

6, Quai Clémence au — HANOI

ở phố Bờ-sông, số nhà 26, HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI

Etnk-cdo

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu đầu nai)

Thuốc này thực đáng làm nổ danh tiếng cho người bào chế ra, vì hiện đã đóng khắp trong các nhà thương và các nhà nuôi người ốm ở bên nước Đại-pháp. Thuốc này ngày nay ai ai cũng đã biết tiếng, mà lấy làm quí-báu, lấy làm tin dùng vì là một thứ thuốc có giá trị đặc biệt. Hãy xin kể các thứ bệnh mà thuốc này có thể chữa khỏi: bệnh suy nhược của dân ông dân bà; bệnh thần kinh con gái đến thì; bệnh yếu đuối trong khi thai nghén đến trong khi có sữa cho con bú; bệnh một nước quá ít sự tiêu ăn, bệnh ngọc ngắn, bệnh đau ung, đặt gân, vân vân.

Coi đúng vài lọ thuốc Dragées Rabuteau hiệu đầu nai) thì các bệnh ấy thuyên khỏi.

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả.

8056.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài duyệt báo biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các ngài quí-đồng nào mua thì gửi tiền cho; hễ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho gọn.

BÁN ĐỒN-ĐIỀN

Một cái đồn-điền rộng 650 mẫu, tây muốn bán.

Hỏi tại số 54, Phố Strasbourg, Haiphong.

8726

Minh tạ lương y

Tôi phải bệnh chỉ ngột 18 năm, mỗi khi đại-tiện đau đớn khó nhọc, sau được Monsieur A. Chi chủ nhà máy giêm Hanoi, giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Chuong-Quay-Lam, 26, phố hàng Đường, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại, được như thường không đau không sót. Chiếu-đại thỏa khả-đáng.

Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

LUONG-VO-SUNE

Chủ-hiệu Đông-xương-Long

Đại cơ-khí-xưởng Hanoi

N° 65, Phố hàng Bồ, N° 65.

TRONG KỲ HỘI-CHỢ

Tiện dịp các quí-khách ở tỉnh xa qua chơi Hanoi để dự cuộc Hội chợ năm nay, bản-hiệu xin có lời kính mời các ngài quá bộ đến bản-hiệu mua các thứ thuốc cần dùng trong nhà để dành sẵn.

Lại tiện dịp ấy bản-hiệu xin tạm bán một giá đặc-biệt để thử rượu **TONIQUE TONKINOIS** *mỗi chai chỉ có 2$10 — Song giá này chỉ bán có trong kỳ Hội-chợ mà thôi.*

Nay kính

Hiệu Bào-chế Ed. MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, Hanoi

Nhà Bán-đồ « TẦM-TẦM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酗 補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*

Ông **L. BLANC** *(người nối-nghiệp)*

HANOI (Bắc-kỳ)

chế ra

Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con

每晌午吉啦每吉啦沒喊罷歇稱

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**

2099 *31, phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) Hanoi*

GRANDS MAGASINS REUNIS

RUE PAUL BERT HANOI

Ngày thứ bảy mồng một tháng chạp tây và những ngày sau

CÓ BÁN

Nhiều đồ chơi và quà tết rất có ích

防海內河

正號金泰獅子名茶

Bản-hiệu đã lâu năm chuyên môn bán các thứ chè tàu Ô-long, Liên-tâm, Thủy-tiên, tại Haiphong hiệu là KIM-THÁI số nhà 140, ở phố Khách, và có gửi bán ở các hiệu trong Nam-kỳ, Trung-kỳ, Bắc-kỳ, đã được nhiều quý-khách ngợi khen chè của bản-hiệu thật là hảo hạng, uống rất thơm, vì bản hiệu được nhiều quý-khách có lòng tin đến mua nhiều cho.

Vậy bản-hiệu mở thêm một hiệu tại Hanoi, phố hàng Ngang, số nhà 3, để tiện cho Quý khách lại mua, và nhân bởi đến bán ở Hanoi, bản-hiệu có tặng thêm trong một tháng kể từ ngày 19 tháng 10 ta, các quý-khách đến mua hoặc ở xa viết thơ đến hiệu mua từ 1 gói 2 lạng trở lên thì bản-hiệu xin tặng riêng một gói chè rất quí ở bản-hiệu để đa tạ các ngài đã có lòng nhiệt-thành với bản-hiệu, sau này xin quý-khách có mua chè, nên nhận kỹ các hiệu chè của bản-hiệu như sau này:

KIM-THÁI hiệu sư-tử; CÔNG-THÁI hiệu kỳ-lân và LÂM-MẬU, tam-kỳ, ngũ-phúc, tam-nguyên.

Xin nhận cho kỹ, kẻo mua lầm chè hiệu khác thì sẽ sai như lời bản-hiệu đã nói ở trên, các thứ chè của bản-hiệu thứ nào cũng có thưởng cả.

KIM-THÁI

Haiphong, phố Khách, số 140 — Hanoi, phố hàng Ngang, số 3

HÀNG MỚI VỀ

Enveloppes và chambres à air xe tay

Vải xanh lợp mui thật tốt khổ rộng 1 m 20 giá 2$20 một thước

Chục xe, vòng bánh, nan hoa, vân vân.

Các hiệu xe nên mua ngay được giá hạ

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS

SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.800.000 FRANCS

• POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

7, Boulevard Bobillot, Hanoi

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

Xin mời quý-khách đến thăm gian hàng của bản-hiệu ở Hội-Chợ Hà-nội,

GIAN SỐ 13 — GIÃY A

Quý-khách đến xem đồ sẽ thấy bầy các thứ thuốc chế một cách cẩn-thận nên tốt hơn hết các thứ thuốc khác về loại ấy.

Quý-khách sẽ thấy các bộ đồ bào-chế dùng để đem đi hộ thân ở các nơi xa xôi hẻo lánh, các khí-dụng dùng trong việc mổ-trách, các thứ chai lọ dùng trong các viện thí-nghiệm.

Có cả sách ca-ta-lô, để kính tặng quý-khách, xin quý-khách hỏi lấy để xem cho tiện.

Trong vòng kỳ Hội-chợ này, quý-khách nào, khi đến mua hàng mà có đem theo một cái bông mua hàng do gian số 13, giãy A của bản-hiệu biếu, thì xin tính rút giá hàng xuống 5 phần trăm (5 %).

Hiệu Bào chế CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

ĐƯỜNG SANG LÀO

PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

GIÁ TIỀN

Hạng nhất tây ngồi: 30$00

Hạng nhì ta hay đi: 20$00

Trẻ con từ 3 đến 7 tuổi trả nửa tiền.

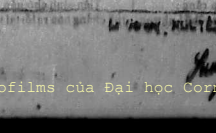
Có xe chở thơ và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé

THỜI GIỜ XE CHẠY

Ở Vinh đi. — Thứ tư đồng 6 giờ sáng chạy lên Napé ngủ. Sáng hôm sau đồng 6 giờ sáng Napé chạy lên Thakhek rồi lấp tàu thủy lên Vientiane.

Ở Thakhek đi. — Sáng chủ nhật chở tàu thủy ở Vientiane lên Thakhek thì xe auto mới chạy và Napé ngủ. Sáng hôm sau ở Napé và Vinh. Xem thích về cả thủ ra Hanoi đi chuyến xám hoá 2 giờ chiều hoặc đi chuyến tàu đêm cũng được.

Service provisoire

LỜI RẬN — Phải hai chỗ ngồi trước 24 giờ.

Có xe riêng để cho thuê riêng từng chuyến một, ai muốn thuê nên đánh giấy thép trước 2 ngày.

Nếu đi ngày nào mà đến không đi được nữa.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)